1.2. ПРАВОВЕ ТА НАУКОВО-ПРИКЛАДНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

КОНСТИТУЦІЙНИЙ ЛАД УКРАЇНИ ЯК ОБ'ЄКТ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ[1] *(мова оригіналу — російська; назву подано в перекладі)*

Богомаз В. Ю.

Анотація. Тези Богомаза В. Ю., студента ПВНЗ «Міжнародний класичний університет імені Пилипа Орлика» (м. Миколаїв; науковий керівник – Безушко С. В.), присвячено інформаційному виміру захисту конституційного ладу України. Автор виходить з того, що інтеграція та глобалізація загострюють боротьбу різновекторних національних інтересів передусім в інформаційному просторі, а це загрожує розмиванням суспільних цінностей і національної ідентичності; тому інформаційна складова стає одним із ключових елементів національної безпеки загалом і конституційного ладу зокрема. Конституційний лад автор визначає як логічну побудову, що відображає закріплені нормами конституційного права устрій держави й суспільства та становище людини в системі «держава – суспільство – особа», а життєво важливі інтереси особи, суспільства й держави в інформаційній сфері вважає головними складниками його структури. Загрози конституційному ладу в інформаційній сфері об'єднано в чотири групи. Перша – поширення у світовому інформаційному просторі викривленої, недостовірної та упередженої інформації, що шкодить національним інтересам України. Друга – негативні інформаційні впливи, спрямовані на підрив конституційного ладу, зокрема використання засобів масової інформації та Інтернету для пропаганди сепаратизму за етнічною, мовною, релігійною й іншими ознаками. Третя – несанкціонований доступ до інформаційних ресурсів органів державної влади, розголошення державної та іншої охоронюваної законом таємниці й конфіденційної інформації, що є власністю держави. Четверта – нерозвиненість інститутів громадянського суспільства, послаблення суспільно-політичної, міжетнічної та міжконфесійної єдності, недосконалість партійно-політичної системи й непрозорість політичної діяльності, що створюють передумови для обмеження свободи слова та маніпулювання суспільною свідомістю. Протидія цим загрозам, на думку автора, вимагає від держави пошуку ефективних управлінських рішень. Оскільки під впливом проникнення Інтернету й кіберзлочинності інформаційна безпека набуває наднаціонального характеру, її концептуальні засади неможливо втілити без імплементації міжнародних стандартів; прикладом названо Європейську конвенцію про кіберзлочинність з її вимогою спільної кримінальної політики, національного законодавства й міжнародної співпраці. Основою державної політики в цій сфері автор вважає Доктрину інформаційної безпеки України, затверджену Указом Президента України від 25 лютого 2017 р., і наголошує на поєднанні діяльності держави, громадянського суспільства та людини. Тези корисні юристам і дослідникам інформаційних впливів на суспільну свідомість.

Ключові слова: конституційний лад, інформаційна безпека, національна безпека, інформаційний простір, загрози конституційному ладу, кіберзлочинність, Конвенція про кіберзлочинність, Доктрина інформаційної безпеки України, маніпулювання суспільною свідомістю, сепаратизм.

The Constitutional Order of Ukraine as an Object of Information Security

Bohomaz V. Yu.

Abstract. Bohomaz V. Yu., a student of the Pylyp Orlyk International Classical University in Mykolaiv (academic supervisor Bezushko S. V.), considers the information dimension of protecting the constitutional order of Ukraine. The theses start from the observation that integration and globalisation intensify the struggle of competing national interests, mainly through the information space, threatening social values and national identity and making the information component a core element of national security. The constitutional order is defined as a logical construct reflecting, in the norms of constitutional law, the organisation of the state and society and the position of the individual in the state, society and individual relationship; the vital interests of the individual, society and the state in the information sphere are treated as its core components. Four groups of threats are identified: the spread of distorted, unreliable and biased information harmful to Ukraine's national interests; negative information influences aimed at undermining the constitutional order, including the use of mass media and the Internet to promote separatism on ethnic, linguistic, religious and other grounds; unauthorised access to the information resources of public authorities and disclosure of state and other legally protected secrets; and the weakness of civil society institutions, reduced social, interethnic and interfaith unity and opaque political activity, which create preconditions for restricting freedom of speech and manipulating public consciousness. Because information security is acquiring a supranational character under the influence of the Internet and cybercrime, the author argues that its conceptual foundations cannot be implemented without international standards such as the European Convention on Cybercrime, and names the Information Security Doctrine of Ukraine approved by the Presidential Decree of 25 February 2017 as the current basis of state policy in this field.

Keywords: constitutional order, information security, national security, information space, information threats, cybercrime, Convention on Cybercrime, Information Security Doctrine of Ukraine, manipulation of public consciousness, separatism.

Вперше оприлюднено: *сайт журналу «Судово-психологічна експертиза», 17.12.2017.*

Повний текст

Текст тезисов. Современный процесс интенсивного развития общества неразрывно связан с такими явлениями как интеграция и глобализация, которые порождают борьбу разновекторных национальных интересов, главным образом, через информационное пространство, а это грозит размыванием общественных ценностей и национальной идентичности. Именно поэтому, информационная составляющая приобретает все больший вес и становится одним из важнейших элементов обеспечения национальной безопасности в целом, так и конституционного строя в частности. Свидетельством этому является определение жизненно важных интересов в информационной сфере Украины личности, общества и государства как главных составляющих структуры конституционного строя Украины. Конституционный строй - это логическое построение, которое отражает объективируемые в нормах конституционного права устройство государства и общества, а также положение человека в системе отношений: государство - общество – личность. Поскольку конституционный строй является основой всей общественной и государственной жизни, то обеспечение его надлежащего функционирования является одной из главнейших задач государства. Это обеспечение становится еще более актуальным с учетом того, что существует ряд факторов, которые не всегда должным образом

влияют на развитие общественного и государственного строя, то есть - внешние и внутренние угрозы функционирования конституционного строя - одного из главных объектов национальной безопасности. Они определяются через реальные и потенциальные угрозы национальной безопасности Украины в целом и ее составляющим в частности.

В сфере информационной безопасности одними из главных угроз конституционному строю можно выделить следующие:

- распространение в мировом информационном пространстве искаженной, недостоверной и предвзятой информации, которая наносит вред национальным интересам Украины;

- негативные информационные воздействия, направленные на подрыв конституционного строя и использование средств массовой информации и сети Интернет для пропаганды сепаратизма по этническому, языковому, религиозному и другим признакам;

- несанкционированный доступ к информационным ресурсам органов государственной власти, разглашение информации, которая составляет государственную и другую предусмотренную законодательством тайну, а также конфиденциальной информации, являющейся собственностью государства;

- недостаточная развитость институтов гражданского общества, ослабление общественно-политической, межэтнической и межконфессиональной единства общества, несовершенство партийно-политической системы, непрозрачность политической и общественной деятельности, что создает предпосылки для ограничения свободы слова, манипулирование общественным сознанием.

Именно для безопасного функционирования в национальном и мировом информационном пространстве указанные угрозы обусловливают комплексную противодействие им со стороны государства на основе поиска эффективных управленческих решений.

С учетом того, что информационная безопасность под влиянием современных интегративно-процессов (глубокое проникновение Интернета, киберпреступность и т. п) приобретает относительно самостоятельного наднационального характера, воплощение ее концептуальных основ не возможно без имплементации норм действующих международных стандартов. Примером этому может служить Европейская конвенция о киберпреступности 2005 года, которая определяет необходимость общей уголовной политики, направленной на защиту общества от киберпреступности путем создания соответствующего национального законодательства и налаживания международного сотрудничества.

По состоянию на сегодня основой воплощения указанных направлений концептуальных основ информационной безопасности служит Доктрина информационной безопасности, утвержденная Указом президента Украины от 25 февраля 2017 года.

Доктрина четко определяет основные принципы информационной безопасности Украины, определяющий ее место в системе обеспечения национальной безопасности Украины и направления государственной политики в сфере информационной безопасности Украины. при этом, главный акцент в деятельности органов в сфере обеспечения информационной безопасности должен быть сосредоточен на конструктивном сочета-

нии деятельности государства, гражданского общества и человека – главных составляющих конституционного строя Украины.

Комплексный характер актуальных угроз национальной безопасности в информационной сфере требует определения инновационных подходов к формированию системы защиты и развития информационного пространства в условиях глобализации и свободного обращения информации.

Использованная литература:

1. Тацій В. Проблеми становлення сучасного конституціоналізму / В.Тацій, Ю.Тодика //право України. – 2001. - №6. – С.37.

2. Чумаков А.Н. Глобальний мир: проблеми управления / А.Н.Чумаков // век глобализации. – 2010. - №2 – С.3-16.

References

1. Bohomaz V. Yu. Konstytutsiinyi lad Ukrainy yak obiekt informatsiinoi bezpeky [The Constitutional Order of Ukraine as an Object of Information Security]. Sudovo-psykholohichna ekspertyza. Zastosuvannia polihrafa i spetsialnykh znan v yurydychnii praktytsi. 2017. Vol. 2, No. 6 (12). URL: https://expertize-journal.org.ua/psihologicheskaya-ekspertiza/768-bogomaz-v-yu-konstitutsionnyj-stroj-ukrainy-kak-ob-ekt-informatsionnoj-bezopasnosti (onovlena versiia vid 23.02.2020). [in Ukrainian].